

Forslag til forespørgselsdebat om Grønland fortsat skal være repræsenteret i Folketinget

(Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender)

Da Grønland blev indlemmet i Danmark med ændringen af Danmarks Riges Grundlov i 1953, fik Grønland to repræsentanter i Folketinget. Det var en tid, hvor Grønland overgik fra at være koloni til at være en ligestillet del af Kongeriget – i det mindste på papiret. Derfor fik Grønland to medlemmer i Danmarks parlament – Folketinget. Processen efterlod en del at ønske vedrørende de demokratiske standarder, set fra et grønlandsk perspektiv, hvilket forslagsstilleren også indikerer i sit ønske om en forespørgselsdebat.

I årtier, var de to grønlandske medlemmer af Folketinget, Grønlands nødvendige politiske repræsentanter i Danmark. De talte Grønlands og det grønlandske folks sag ud fra deres egen overbevisning, og deres tilstedeværelse i den danske lovgivningsproces skulle fungere som en garant for inklusion af den grønlandske stemme.

Grundloven er gældende i Grønland i dag, og blev til i en tid, hvor hverken hjemmestyre eller selvstyre i Grønland var forudset. Grundloven er således heller ikke indrettet med hensyntagen til vores eget parlament – Inatsisartut.

Parlamentarisme i Grønland blev gældende i vort lands politiske udvikling i tiden efter Hjemmestyrets indførelse. Grønlands lovgivende forsamling fik således kompetencen til at lovgive på sagsområder, som vi har overtaget fra den danske stat. Folketinget fortsætter med at lovgive på områder, som vort land ikke har eller kan overtage fra den danske stat, så længe vi befinder os indenfor det eksisterende Kongeriges rammer. Vi taler her om mere end 30 sagsområder. Her er det, at de grønlandske medlemmer af Folketinget stadig har vist sig relevante at have i den danske lovgivningsproces. Svagheden i denne konstruktion kan dog ligge i, at de to grønlandske medlemmer af Folketinget repræsenterer deres to partier, og ikke hele det brede grønlandske politiske spektrum, som vi ser repræsenteret i Inatsisartut i dag.

Derudover, ved udarbejdelsen af lovforslag, der omfatter eller vil kunne træde i kraft for Grønland, sker Danmarks inddragelse af Grønland ved, at lovforslaget fremsendes til Grønlands Selvstyre for udtalelse om det kommende lovforslags indhold. Herefter foretages eventuelle tilpasninger, forud for regeringens fremlæggelse af det pågældende lovforslag i Folketinget. Grønlands Selvstyres udtalelse, på vegne af Grønland, er således kendt under lovgivningsprocessen i Folketinget. Denne overordnede proces er forankret i Lov om Grønlands Selvstyres kapitel 5.

Således er Naalakkersuisut de formelle repræsentanter for hele Grønland, som kan forhandle forhold på plads for så vidt angår Grønland. Folketinget har Inatsisartut som kontaktflade i lovgivningsprocesserne.

Når det kommer til mellemfolkelige anliggender, herunder udenrigs- og sikkerhedspolitik, hvor Grønland har interesser, varetages dette i et direkte samarbejde mellem den danske regering og Naalakkersuisut. Indenfor mange andre sagsområder, er det ligeledes gældende, at der er direkte kontakter mellem regeringen og Naalakkersuisut, hvor der kan være tale om grønlandske forhold eller forhold, som er relevante for Grønland eller hvor Grønland har interesser.

Forslagsstilleren indikerer, at der kan være overlap i hvad der er Inatsisartut og Naalakkersuisuts funktion, og det virke som de grønlandske folketingsmedlemmer har. Dette skaber forvirring og implicit, at de seneste snart fem årtiers udvikling med indførelsen af hjemmestyre og senere selvstyre, oprettelsen af Inatsisartut og Naalakkersuisut, som Grønlands folkevalgte repræsentanter, har gjort institutionen med de to grønlandske folketingsmedlemmer forældet. Hvilket også illustreres ved den stadig lavere valgdeltagelse af det grønlandske folk ved Folketingsvalg.

Naalakkersuisut anerkender denne udvikling, og er derfor åben for diskussion om emnet.

Det skal dog også anerkendes, at de grønlandske medlemmer af Folketinget, ofte er den grønlandske minoritetsgruppe i Danmarks stemme. Og den stemme vil blive mistet, i det tilfælde, at vi ophører med at have to grønlandske folketingsmedlemmer. De to folketingsmedlemmer har været gode til at hente midler på den danske finanslov til forskellige formål relateret til vore landsmænd i Danmark. Det paradoksale er dog, at den grønlandske minoritet i Danmark ikke kan stemme på de grønlandske folketingskandidater under et folketingsvalg i Grønland, hvis man ser bort fra grønlandske studerende i Danmark og borgere der befinder sig i Danmark af helbredsmæssige årsager i Danmark, samt udsendte og lignende grønlandske borgere, som har stemmeret i Grønland, mens de opholder sig i Danmark.

Slutteligt skal det bemærkes, at Grønlands tildeling af to folketingsmandater reguleres gennem Grundloven, samt Bekendtgørelse nr. 2241 af lov om folketingsvalg i Grønland af 2023. Derfor er det usikkert hvorvidt ordningen kan ændres så længe Grønland befinder sig indenfor Kongeriget Danmark med den gældende danske grundlov. Naalakkersuisut er dog åben overfor at tage en dialog med den danske regering om emnet, hvis der er et klart flertal i Inatsisartut, der ønsker dette. Men det er også klart, at vi er nødt til at drøfte dette grundigt, da vi er nødt til at afdække de demokratiske konsekvenser ved en eventuel ændring, hvor det grønlandske folk ophører med at have medlemmer i Danmarks Folketing, og udelukkende lader sig repræsentere ved Inatsisartut og Naalakkersuisut.

Naalakkersuisut ser meget frem til nærværende forespørgselsdebat og vil lytte med stor interesse på partiernes bidrag til debatten.

24-04-2024

FM2024/88

Vivian Motzfeldt

/

Mininnguaq Kleist